

Artxibategian ez galtzeko

Vatikanoko Artxibategi Sekretuan Euskal Herria aipatzen duten dokumentuak bilatzeko gida aurkeztu dute

Aritz Maldonado Gasteluz

Vatikanoko Artxibategi Sekretua munduan dagoen artxibategi osatu eta aberatsenetako bat da; harro dioten bezala, 1.000 urte baino gehiagoko informazioa aurki daiteke bertan, 85 kilometro luze den apalategian. Milioika eskuizkribuz osaturiko milaka dokumentu daude han; Vatikanoko eta mundu osoko elizbarrutien arteko harremanen memoria jasotzen duen artxibategi historikoa da, hain zuzen. Euskal elizbarrutiek Erdi Arotik Aro Modernora bitartean izandako informazio bibliografikoa biltzen duen gidaliburuak aurkeztu dute; *Euskal iturriak Vatikanoko artxibategi sekretuan* deitzen da liburua. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa hizpidu dituzten dokumentuen bilaketa erazteko helburuarekin idatzi du ikerlari talde batek.

EHU eta CSIC Ikerketa Zientifikoaren Espainiako Kontseilu Nagusiak elkarlanean eginiko ikerketaren emaitza da gida. CSICko zientzialari eta egitasmoaren koordinatzaileetako bat den Cristina Jularrek azaldu du bere arabera, hasiera batean helburua hori ez bazen ere, ikerketan eginiko lana gida batean islatu da azkenik. «Vatikanoko Artxibategi Sekretuan dagoen informazio kopurua izugarria da, oso handia; hori kudeatzeko tresna bat eskaintzea izan da gure helburua, eta tresna hori gida hau da». Jularrekin ba-

tera, EHUKo Erdi Aroko Historia-katedradun Jose Ramon Diaz de Durana arduratu da gida koordinatzeaz. Paperezko bertsioaz gainera, informazioa sarean egongo da. «Vatikanoko artxibategia oso leku pribilegiatua da; gure asmoa hango informazioa eskuragarri jartzea da, horrek ikerkuntza sustatu dezakeela uste dugu eta».

Gidak oinarritzko hiru funtzio ditu: alde batetik, Vatikanoko Artxibategi Sekretuaren barruan lan egiteko tresna lagungarria izatea. Bigarrenik, artxibategitik kanpora ere erabilgarria izatea; azkenik, ikerketetarako gai berriak aurkitzeko ere baliagarria izatea. «Erdi Aroa gustuko dugunontzat biziki baliagarria da; Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako informazioa lortzera bideratua egoteak aberastu egiten du, gainera», azpimarratu du CSICko zientzialariak.

Erdi Aroko egunerokotasuna

Erdi Aroari buruzko informazioa bilatzea ez da erraza, eta are guxtiago idatzita egotea eta Araba, Bizkaia eta Gipuzkoari buruzkoa izatea. «Dokumentu jakin batzuk bilatu baino gehiago, dokumentuak jorratzen dituzten gaiak dira gidan garrantzia dutenak; egunerokoa eragina duten alorrak aztertuta daitezke dokumentuen bidez». Garai horiei buruzko ikerketak eta katalogoak egin ahal izateko oso lagungarria izango dela deritzote.

Koordinatzaileez gainera, kolaboratzaile batzuk ere egon dira gida hau kaleratzeko lanean. Guztien artean, Marta Pavon eta Valeria Beolchini nabarmendu ditu CSICko zientzialariak. «Xehetasun guztiak dakizkitez, eta oso baliagarria izan zaigu bi iker-

Porres, Diaz de Durana eta Jular, gida eskuan dutela. JUANAN RUIZ / ARGAZKI PRESS

lari horien lana». Agurtzane Paz historialariaren parte hartzea ere gogorarazi nahi izan dute.

Egindako lanaren fruituak ikusten hasi arren, Jularrek gogora ekarri ditu gida kaleratu arteko ibilbidean izandako zailtasunak. Horien artean, eta berezitasun gisara, Vatikanora egin beharreko bidaia aipatu dute ikerlariak. «Maila akademiko jakin bat izan behar duzu artxibategira sartu ahal izateko; joan aurretik prestatzea ere komeni da; bestela, ez diozu beharrezko zukua ateratzen egonaldiari». Artxibategiak duen bolumenak eta informazio kopurua ere ez die lagundu, ezta artxibo batzuen ezkutuko egoerak ere.

Dokumentazio garaikidea

Atzo arte Eusko Jaurlaritzako kultura, gazteria eta kirol sailburordea zen Antonio Riveraren arabera, oso baliotsuak dira gisa honetako proiektuak. Proiektuak 20.000 euroko bi diru laguntza izan ditu azken bi urteetan; «Ordaintzen dena baino bali-

handiagoa duten inbertsio horietako bat da honako hau; beharrezkoa ikusten dugu horrelako proiektuak lagundu ahal izatea». Lehenbizikoa 2011n jaso zuen, Erdi Aroari buruzko ikerketa egiteko; bigarrena, berriaz, aurtengoa, Aro Modernoari buruzkoa egin

Aro Modernoa gaitzat duen beste gida bat kaleratuko da datozen asteetan

Vatikanorako bidaian izandako zailtasunak nabarmendu dituzte ikerlariak

ahal izateko. «Gobernu aldaketa-ekin joera hau ez etetea gustatuko litzaiguke», adierazi du Riverok. Hain zuzen ere, Araba, Bizkaia eta Gipuzkoa aipatzen duen dokumentazio garaikideari buruzko gida egitea da hurrengo helburua. Ikerketa hori gauzatu ahal izateko, ordea, «ezinbesteko-

tzat» jo dute ikerlariak diru laguntza jasotzea.

Oraindik kaleratu gabe egon arren, Maria Rosario Porres EHUKo Aro Modernoko Historiako katedradunak azaldu du Aro Modernoari dagokion gida ere datozen asteetan eskura egongo dela; bigarren gida horretaz arduratu da bera. Garai hori «aldaketa garaia» gisa definitu du Porresek, eta informazio gehiago dagoela nabarmendu du. «Elizan gertatu zen erreforma protestanteari buruzko informazio ugari dago; informazioa ugartu egin zen, baina baita nahastu ere». Hain zuzen ere, informazio gehiago egoteak adibide zehatzak ematea ahalbidetzen du. Esate baterako, euskal kleroaren kekei buruzko informazioa jaso dute gida horretan.

Aita Santuaren artxibategi pribatua zen, hasiera batean, Vatikanoko Artxibategi Sekretua, eta hortik dator kio izen misterioitsu hori. Hamar mende baino gehiagoko informazioa dago bertan bil-duta.

Sukaldean lehen urratsak egiteko errezeta liburua

Era errazean sukaldean aritzeari beldurra galtzeko errezeta liburua bat kaleratu du Karlos Argiñanok

Erredakzioa Donostia

Sukaldean aritzeari beldurra galtzea da Karlos Argiñanok kalera-tu berri duen liburuaren helburua nagusia. *Como en casa. Recetas para triunfar cocinando* —Etexeko moduan. Sukaldean arrakasta

izateko errezetak—errezeta liburuak 90 errezeta era erraz eta dibertigarrian egiteko modua ematen du. Erraza, pausoz pausoz errezetak nola egiten diren azaltzen duelako, argazki askorekin—guztira 600 baino gehiago ditu—. Errezeta bakoitzeko osagaien argazkiak ere txertatu dituzte. Dibertigarria ere bada, produktu freskoekin askotariko errezetak proposatzen baititu.

Sasoian sasoiko lehengaiek eginiko barazki eta entsalada osasuntsuez gain, beste salta, zopa, haragi eta arrain batzuekin egin-

dako errezetak proposatzen ditu Argiñanok, dieta ahalik eta orekatuena izan dadin.

Ohiko plateraz gain, hainbat pintxo eta ogitarteko prestatzeko proposamena ere egiten du Argiñanok. Postreek ere badute lekua errezeta liburuan.

Sukaldean aritzean kontuan hartu beharreko aholkuak ere ematen ditu Argiñanok. Besteak beste, sukalde garbi edukitzeko aholkatzen du, «sukalde garbia osasuntsua delako». 296 orrialde ditu liburuak, eta 26,95 euroan eros daiteke.

Karlos Argiñano, liburuaren aurkezpenean. JON URBE / ARGAZKI PRESS